

مجنپ لصف رد فل تخم ینابم ؛حیجارت و لداعت مزاوول و راثآ

- یراصنا خیش هاگدی
- یراصنا خیش درکیور مزاوول (فلا)
- یعمج درکیور مزاوول (ب)

ی راصنا خیش هاگدی

کبس خیش. میهد رارق یزیچ هچ رب ار لصا و یلوصا ثحب دنور هک تسنا نیا، تسنا مهم ام یارب هچ نآ
؟دننکیم هدایپ تروص هچ هب ار یلوصا ثحب

دننکیم:

تسنا یوذب ضراعت؛ تسنا ضراعت هک یفرع عمج

یغربت عمج. دوریم رانک عمجل هدعاق ال او، دشاب دوجوم عمج رد یفرع «نکما» دیاب، دش ضراعت رگا
«نکما امهم عمجل» هدعاق در رب ار لصا سپ. تسنا یفرع مه «نکما» زا روظنم، تسنا مارج و عونمم
دوبن ضراعت ال صا هک میدرک انعم یفرع مه ار «نکما امهم»، میتشاذگ

عمج تمرح: ضراعت

الصا هک دشاب هتشداد یفرع عمج رگا اریز، مینک عمج هک تسنا مارج، ضراعت ققحت ضرر اب سپ
خیش فرح یانبم. [1] تسنا عمج تمرح، هدعاق دوبن یفرع عمج ینعی، دش ضراعت رگا. تسنا ضراعت
تسنا نیا لوصا رد.

دننکیم ۲۳ هحفص رد خیش:

هلو قوب لمعلال ناکما مدعب ناسلل لهأ و فرعلال مکح یف ککش ال و
[2] «عاملعلال مرکت ال» و «عاملعلال مرکأ».

ال» و «عاملعلال مرکأ» هدمآ تیاور ود رگا سپ. دننکیم مکح لمعل ناکما مدعب ناسلل لهأ مه و فرع مه
دیوگیم و دیرادن لوبق انعم نیا هب ار «نکما امهم عمجل» هدعاق هک خیش یامش، «عاملعلال مرکت
عمجل» هدعاق؟ هن ای تسنه ناکما: دیوگیم، «مرکتال» و «مرکا» لاثم ود نیا رد، تسنا یفرع ناکما
زا دماین یتقو. دیآیمن؟ دیآیمن ای دیآیم اجنیا رد، دیراد لوبق امش هک ییانعم نآ هب «نکما امهم
؟تسنا زیاج ای؟ تسنا مارج ود نیا نیا ب ندرک عمج ای؟ هک مسرپیم دهتجم و یلوصا ناوئع هب امش

عمج ای، تسنا خیش سالک یانبم هک یلک یاربک نآ قبط. یورغص و یدروم مکح؟ دنهدیم یباوج هچ
هب «یلوا» منک عمج دیاب رگا، دشاب هینییعت تیولوا دش رارق نوچ؟ تسنا مارج ای تسنا زیاج ندرک
تسنا بوج و یانعم.

بخ. مورب تاجیجرت لابندهب دیاب و دوشیم مارج، دشابن زیاج ندرک عمج مه رگا دش هینییعت یتقو
؟هن ای مورب عمج لابندهب هک تسنا زیاج الاح

عمج نیا هک داد حیضوت ای درک یراک ینعی- داد ماجنا ار عمج نیا یسک رگا، تسنا زیاج یتقو
هچ اجنیا رد خیش. تسنا دب دننکیم هضرع فرع و خیش هب مه ادعب - داتفا قافتا
یداد ماجنا یمارج راک دیوگیم خیش؟ دننکیم

یم روطچ ؟هن ای دنریذپی می خیش ای آ، درک عمج صخش نآ هکنیا زا دعب اما. دندادن هزاجا هک لوا ینعی
درادن یرفرع ناکما دنتفگ ادتبا هکیلاح رد دنریذپ.

داتسا هاگدی

تسا نیا نم فرح ساسا

رگا اما ،تسا یوذب ضراعت هک دش یراج یرفرع عمج رگا میوگب و مینک ضوع ار نایب نیا رگا ام
،میراد هدعاق زونه ،دوشب ضراعت

عمج زاوج :ضراعت

زاجم عمج هک تسا نیا رب لصا مه زاب هدش ضراعت هک نیا اب هک هداد هزاجا ام هب عراش زونه ینعی
،تسا زاجم مدرک ضرع هک یبیترت نآ اب هکلب -دشاب بجاو هکنیا هن- تسا

و یوتفلا ماقم یف مرچی لب ،بجی ال هنم اریثک و ،اعرش بجی عمجل نم اریثک^[1] رهطف
(235 ص: ،ةیرئاحل دئاول) **لمعل**

و «عاملعل مرکت ال» و «عاملعل مرکأ» نم لک رودصب ملع اذ: الثم ،نیرهوظل نیب عقی ضراعتلاف
ةلاصأف ،امهدحأ نم رهاظل فالخ ةدارب الامج ملعی «ةرذعل عیبب سبب ال» و «تحس ةرذعل نمث»
،نیرهوظل الکب دبعتل ناکم مدعل ،رخآل یف رهوظل ةلاصأ ضراعت امهنم لک یف رهوظل
،لمجمل مکح یف ناریرصیف

ام یلع رخآ ءیش یلع رخآل و ،ءیش یلع امهدحأ لمحب امهنیب عمجل و لیوأتل زوجي ال و
ةجراخ ةنیرق و رهوظ نم هنیعت یف دب ال و ،مولعم ریغ دارمل ناف ،هرس سدق خیشل رهاظ وه
نکمأ امهم عمجل» نأ نم فورعلم مالکله اذه و .هلل یلع ءارتفا هناف ،اندن نم هنیعت نکمی ال و
یف امک -یغروتل و یغرتل عمجل هنم دارمل ناک ول هل ینعم ال لیکش مالک «حرطل نم یلوأ
اندن نم هلیوأت و ،ءیش یلع عراشل مالک لمح و ،ةفرع ةنیرق ال ب عمجل لب -ریباعتل ضعب
(۳۴۲-۳۴۱ ص: ۴؛ لوصأل یف ةیادهل) .عروال فالخ یلع

رطن یف ادع ثیحب اناک ناف صیخرت و یهن و صیخرت و رمأ و دیقم و قلطم و صاخ و ماع درو اذ لصف
نأ و هاوس ام ماعل نم دارمل نأ یلع ةنیرق فرعل رطن یف صاخل ناک لب نیضراعتم ریغ فرعل
لمع و امهنیب عمج صیخرتل ل یفانم ال ریغل احجزل رمأل اب دارمل نأ و دیقمل وه قلطم اب دارمل
دیقتل نع ایبآ قلطم و صیصختل نع ایبآ ماعل ناک نأب کلذک انوک ی مل اذف امهیلکب
انل زوجي ال رخآل ةنیرق امهدحأ مهرطن یف نک ی مل و نیضراعتم نم فرعل رطن یف ادع ثیحب
لامعأ نم انل دب ال لب امهیلک یف و امهدحأ یف انیأرب و انسحب لیوأتل باکترا
ةلدأل عیمج اذک و امهنیب ریختی و اناطقاستی و ناضراعتی ال و تناک ول ةتباتل احجرمل
دعاس اذ حصی امنأ حرطل نم یلوأ نکمأ امهم عمجل نأ نم کعمس عرق امف ضراعت اهنب تناک یتل
نیضراعتم ل قدص دعب نیضراعتم ل ةصوصنم مالکحأل هیلل بترتی ال و عمجل اذهب فرعل
(۱۳۱-۱۳۰ ص: ؛ لوصأل ةصالخ) ةبذهم لوصأ (ملاعل هلل و امهیلل

نم هنأل کلذ و ،رخآ نم هل فلاخم و ،هجو نم لصلل قفاوم ةدعاقل یف روکذمل عمجل نأ یفخی ال
عنامل مدع یلع ءانب ربخ لک ةیجج یلع لد ام مومع وه و ،لصلل قفاوم نیربخل دنسب ذخال ثیح

افرع يفانتال نم امهجارخإ نكمأ اذا وأ ،اقلطم ضراعتال ةروصل هلومش نم

فالخ هنأل هل فللخمف ،عمجلاب لئاقلا دارم وه امك **يوليواتلا ىنعملاب ذخال** ثيح نم امأ و ىوعدف ،**لقن وأ لقع وأ فرع نم دهاشب ال كلد زوجي ال** و ،امهدحأ وأ امهنم لك رهاظ ىضتقم ،فقتلال و طقاستلال نيضراعتملل يف لصلأل نأل ؛قلطم لوقب لصلأل و ةدعاقلال فالخ ىلع هنوك (١٢٧ص ؛ ضراعتال) .مالكلا ةمتت يثأيس و تفرع ام قحلال و ،اهلحم ريغ يف

عمجلال نأل ال ،امهليلكب لمعلال و عمجلال بوجو وه «حرطلال نم ىلوأ» هلوق نم دارملا نوكي نأ و دب ال وأ امهليوأتب امهدحأ وأ امهليلكب رهاظ نع ديلا عفر و **عمجلال قلطم** دارملا ناك نإ امأ و .لصفأ و نصحأ سيل و ،روهطلال ةلاصأب لمعلال كرت نم هيف ام ؛**زوجي ال** لب ،ىلوأ هنوكل هجو ال امهدحأ ليوأتب (٧٢٦ص ؛ ج٢ ؛ (ديدج عبط) لوصألال يهت نم) .الوأ امهدحأ رودصب ذخالال كرت نم ىلوأ اهب ذخالال كرت

٢٣ ص ٤ ، ج ،لوصالال دئارف [2]

خیش درکی ور مزاوول (فلای راصنا

مامت رگی د، دش ضراعت خیش یان بم رب یتقو. تسای دایز یلیخ راک توافت؟ تسیچ فرح نیا همزال، ینامز کی رد ای آمینی ببات مینک ربص الاح. میری گب ار ضراعت م تیاور ود نآ زا یکی دیاب و دش و تسای بوخ عمج نیا، هلب دیوگب و ددنسپب ار نآ خیش لثم و دیایم یبلطم، یسک نهذ هب عمج میتسین زاجم. تسای هتسب هار هک تسای نیا رب لصا اما، چیه ضرف نیا بخ، تسای فرع، تسای نیا رب لصا، تسای مارح، مینک.

عمج. تسین هتسب هار و دراد دوجو رکف لاجم زونه دش ضراعت یتقو هک تسای نیا ام فرح همزال اما، میراد یعرش لاجم ندرک رکف یارب هک انعم نیا هب. ماهدرکن باجای ار نآ رسع رطاخ هب ولو تسای زیاج، تسای مارح یعربت عمج. تسای مارح ن تفر عمج لابندهب، دوبن یفرع عمج نوچ هکنیا هن.

یتیبرت تّیعدار هک میزیرب یاهنوگه ب ار هدعاق لوصا سالک رد ینعی. درک توافت ردقچ دینی ببات و درک عمج یسک ادعب هکنیا اما. تسای مارح؛ نکن رکف رگی دشن عمج رگا دیوگی م، دشاب هتشاد هک نیا اب دنکیم توافت ردقچ نیا، تسای عونمم یعربت عمج. تسای یرگی د فرح، تسای تسرد میدید ار عمج نآ ماع فرع هک تسای نیا هب عمج نآ یاضما یلو دینکب عمج اما. تسای زاجم عمج میوگب. دراد توافت یلیخ؟ درادن یتوافت مه اب قیروط و نیا. هن ای دریذپی م.

عمج زارحاً ترورض.۱

ات تسه یعمج هک مینکب زارحاً دیاب هک تسای نیا خیش هار؟ تسیچ رد و نآ یلصا توافت، میریذپب.

عمج هوجو رکذ تمرح.۲

خر ضراعت هلدا نیب اچک ره دوخ هقف باتک رد، دندرک در هلدا اب ار هدعاق نیا هک یراصنا خیش دوخ دنیامرفیم و دنوشیم ضرعت م نآ هب، دشاب هدرک عمج ود نآ نیب لاس رازه زا دعب یه یقف رگا، ده دیم.

ءاهقف هک یتایاور بخ، دینادیم یفرع عمج یارب طقف ار نکما امه هک خیش یامش. [1] عمج ی دقو» عمج یارب هک مه یسک ره. «یفرع لاجم لاجم نکمی ال» سپ، دندیدیم ضراعت اهنآ نیب لاس رازه فرع و عمج و تسای بجاو یفرع عمج اریز. ده دیم ماجنا یمارح راک امش رظن هب، دنکب شالت اهنآ نیب ندرک؟ دیروآیم ار نآ دوخ یهقف باتک رد اچ، هدرک یمارح راک وا رگا بخ. تسای مارح یفرع ریغ.

رازه ءاهقف، تسای هدرکن عمج اچنیا رد هک فرع بخ؛ تسای فرع عمج یانعم هب «نکما» دیوگی م امش نینچ رد، تسای هدرک عمج ود نآ نیب یقف نالاف لاس رازه زا دعب، دندیدیم ضراعت ود نآ نیب لاس و تسای فرع عمج، تسای بجاو عمج زا هک هچ نآ نوچ، دیوگب ار وا عمج هک تسای مارح امش یارب یدروم ای ار نآ و دننکیم لقن ار نآ المع خیش دوخ هکیلاح رد. تسای فرع ریغ عمج، تسای مارح هک هچ نآ.

هک یهقف نیا دنیوگیمن. دندنادیمن مارج ار وا راک هک دوشیم مولعم، دندنکیم در ای دندنکیم لوبق هریس، تسار تالاب هکلپ، تساهدش بکترم ارمارج راک دندنکیم عمج ود نآ نیب و هدی شک تمحز دندنکیم شالت اه یدعب، دندیمن ضراعت تایاور نیب یتقو هک هدوب نیا هقف خیرات رد اهقف دندنکب عمج ود نآ نیب.

هقف یصخش نانیمطا رابتعا مدع۳

یکی هب، یرگید وحن هب ای شدوخ تیوربخ اب یصخش نانیمطا هب، تسادهتجم نوچ یتفم دوخ رگا عمج طقف، هنیرق نودب «نکما امهم عمجل» دیوگیم هک ییلوصا یانبم ربانب، دیسراه عمج نیا زا دانسا و عمج، راهطتسا هک ارچ- درادن هدیاف انبم نیا یورمه یتفم یصخش نانیمطا و تسایفرع -دشاب دنتسم آفرع یلوم مالک روهظ هب دیاب هکلپ؛ دشاب وا دوخ سدح هب دنتسم دیابن عراش هب یفرع عمج. درادن هدیاف، دوش نئمطم مه درف دوخ رگا یتح و دوریم رانک عمج هس نآ انبم نیا یور؟! دوش نئمطم هک تساهراکچ وا دوخ، تساریحتم فرع و تسین

یسررب دروم دعب لصف رد اه نآ اب هقف یاضف رد خیش بانج لماعت تیفیک و ضراعت دراوم [1]
تساهتفرگ رارق.

ی ع م ج درکی و ر م ز اول (ب)

،هار نیارد اما

عمج لامتحا تی افک.۱

تسین یعمج هک مینک زارح دیاب ینعی ،تسا شفرط نآ رد زارح ،تسا یفاک مه عمج لامتحا

ی‌عمج تی‌اور ود نی‌ا می‌درک زارح‌ا ه‌کی‌ی‌ا‌چ‌ر د؟ می‌را‌د‌گ‌ب ران‌ک ار تی‌اور ود دی‌اب ا‌ج‌ک .ت‌سا م‌ه‌م ی‌لی‌خ زارح‌ا نا‌ت‌د‌ی‌د ،دی‌ن‌ک‌ی‌م ی‌ف‌را‌ع‌م و ی‌ه‌ق‌ف ر‌ک‌ف ی‌ت‌ق‌و ت‌ق‌و ن‌آ ا‌م‌ش .د‌ر‌ک ق‌ر‌ف ر‌د‌ق‌چ ب‌ل‌ط‌م دی‌ن‌ی‌ب‌ب .د‌ن‌را‌د‌ن د‌و‌ب‌ن ی‌ت‌ق‌و ا‌ت دی‌و‌گ‌ب ر‌گ‌ا ،دی‌ن‌ی‌ب‌ی‌م ار ض‌را‌ع‌ت‌م تی‌اور ود ی‌ت‌ق‌و .د‌ن‌ک ی‌م ق‌ر‌ف نا‌م‌س‌آ ا‌ت نی‌م‌ز د‌و‌ج‌و-زارح‌ا ا‌ت دی‌و‌گ‌ب ه‌ک‌ن‌ی‌ا اب د‌ن‌ک‌ی‌م ت‌و‌ا‌ف‌ت ر‌د‌ق‌چ نی‌ا ،م‌را‌د‌گ‌ی‌م‌ن ران‌ک ار ا‌ه‌ن‌آ م‌ن‌ک‌ن زارح‌ا ار ع‌م‌ج .د‌ن‌ک‌ی‌م ت‌و‌ا‌ف‌ت ی‌لی‌خ ود نی‌ا ،م‌و‌ری‌م‌ن ا‌ه‌ن‌آ ی‌ود ر‌ه غ‌ا‌ر‌س م‌ن‌ک‌ن ار ع‌م‌ج

زاجا رگا دش ضراعت یتقو میوگب هک نیا ،دنکیم توافتم ار کلسم ود نیا ،زاجا ود توافت ضراعت یدرک زاجا ار عمج دوبن رگا میوگب هکنیا اب ،دینک لمع نآ هب دراد دوجو عمج هک یدرک هرمت ،یلمعی هرمت یلیخ ،تسه عمج یارب لاجم زونه ،یدرکن زاجا ار عمج دوبن هک یمادام آلاو ،تسا دراد توافت شیرکفی

ی عربت ع م ج ز ا و ج ۲۰

ماڻھو راک نڀا، دشاڻ ضح م ی ع ربت عمج و دشاڻ بن مه ی فرع ولو هک تسا نڀا منکیم ضرع نم هک هچ نڀا تسا هداد هڙا اراه عمج عراش. تسین

ی عربت عجم اسقا

تسین دارم، دشاب یلوم رما هی رخس یان عمه ب رگا ضحم ی ع رب ت

ی‌س‌و‌ط‌خ‌ی‌ش؟د‌ر‌ا‌د‌ی‌ع‌ن‌ا‌م‌ه‌چ‌ن‌ی‌ا‌،ر‌ا‌ص‌ب‌ت‌س‌ا‌ر‌د‌ی‌س‌و‌ط‌خ‌ی‌ش‌ی‌ا‌ه‌ع‌م‌ج‌ل‌ث‌م‌د‌ش‌ا‌ب‌ی‌ع‌ر‌ب‌ت‌ع‌م‌ج‌ر‌گ‌ا‌ا‌ما‌ر‌ا‌ص‌ب‌ت‌س‌ا‌ی‌س‌و‌ط‌خ‌ی‌ش‌؟ت‌س‌ا‌م‌ا‌ر‌ح‌ر‌ا‌ک‌ن‌ی‌ا‌آ‌ی‌،د‌ن‌ن‌ک‌ی‌م‌ل‌ق‌ن‌ا‌ر‌ن‌آ‌م‌ه‌ن‌ا‌ر‌گ‌ی‌د‌و‌ه‌ا‌د‌ا‌م‌ا‌ج‌ن‌ا‌ا‌ر‌ع‌م‌ج‌ن‌ی‌ا‌

؟دمهف یمن ار نآ فرع نوچ تسین زیاج هک تسایراک؟! [1]مارح رما یزیر هیاپ یارب دنا هتشنون ار

وا دزن ،دنتسه ضراعتم یخرب دزن هک تیاور ود نیا هک دیسر نانیمطا هب یتحارب هک یسکال شم .دش مولعم وا یارب دوصقم نوچ دنتسین ضراعتم

عمج زاوج، عمج تیجج

- د شاپو ضحمة غږېت غمچ هک یراک . تسین مارح دهاش ریغ هب غمچ اما ، تساج غمچ ، دهاش غم غمچ
کک فرص ، لامتحا ناو نغ هب هکلب ، درادن مه ید هاش یلو تسین یلوم مالک هب هی رخس هکی وحن هب
و می هب دانسا عراش هب ار نآ هک انعم نیا هب تیجج . درادن تیجج اما تسین مارح - تساج غمچ

تجج، رگید عمج نی و .تسا نی مالک نی زا عراش دوصقم .تسا دومرف ار نآ عراش هک میوگب
[2]تسین.

نی شحاب تسد زا هناهب نتفرگ ۳.

یفرع عمج هک نک تابث دیوگب و دریگب ار ام یولج ات داد هناهب شحاب تسد دیابن لوا زا دینیبب
دیاب ام ینعی، تسا فرح یلیخ .تسا عونمم عمج هک تسا نی رب لصا لالو دوش زارح دیاب نی، تسا
مینیک زارح ار عمج تیفرع.

درادیهقف هرمت، دنکیم توافت ردق نی ینابم هک تسا رطاخ نی هب منکیم رارکت رابدنچ هکنیا
نم؟ ددرگیم رب یسک هچ هب نآ هنوئم دینیبب .تسین یفرع دیوگیم فرط دینیکیم عمج امش ات

،هقف ردخیش اچک ره .ماه دناوخ لوصا رد ار ناشیا فرح هک دریگب رطن رد [3]خیش مهفن درگاش ار
،تسین یفرع عمج نی خیش بانج هک میوگب خیش درگاش نم رگا، دننکیم یعمج تراوط و بساکم
ناشیا اریز .تسا خیش هدهع رب؟ تسیک هدهع رب، تسین ای تسه یفرع هکنیا تابثا هنوئم
،تسا عونمم عمج دنیوگیم.

وت؟ تسیک هدهع رب نآ هنوئم .دینک ذاختا لوصا رد میوگیم نم هک ار یئانبم نآ هکنیا فالخ هب
تابثا ار دوخ یاغدم دیاب، تسا یبیرغ و بیجع عمج هکنیا رطاخ هب یریگب ار نآ یولج یه اوخیم هک
ار هنوئم دیابن نم اذل، تسا هدوب عمج زواج رب مه لصا و، تسا یفرع نی هک میوگیم مراد نم .ینک
فرعلا، تسا عمج مه نی و هدش هتفریذپ هدعاق ناونع هب «یلوا نکما امهم عمجلا». منک تابثا
راک هب هنوئم، تیفرع تابثا یارب دیابن نم، دمهفیم .نک هضرع مه فرع هب ورب؛ «کبابب
هتسب هار میوگب و مدنربب ار هدعاق لوا زا هک انبم نآ فالخ هب .دوشیم رتتحرار یلیخ نی .مروایب
انبم نی یور اذل .دنکیم لوبق نم زا عراش تروصننارد و منک تیفرع زارح دیاب ادتبا دیاب، تسا
،درادن هدیاف، دنا هدرک حرطم شحب نی رد هک یاهانگ هس یاهعمج زا مادکچیه

یعربت عمج یصخش تیجج ۴.

،دیسر نانیمطا هب دهاش الب یاه عمج نی هب تبسن شدوخ یصخش تیوربخ اب یه یقف کی ی تقو
یانبم یور .تسا یمهم رایسب بللطم اهنیا .دراد هدیاف یلیخ .دهد اوتف هک تسا زیاج وا یارب
مراد یا هیبل دهوش مدوخ تیوربخ اب اما؛ مرادن فرع هب زاربا لباق دهاش نم دیوگیم هیقف، یلوصا
،منک لقتنم نارگید هب بوخ ار نآ مناوتن مه زاب دیاش، دنیایب نم سرد هب مه هام شش رگا هک
،م.تسه نئمطم مدوخ یلو

هیقف نانیمطا

فرع رطن هب هک یعمج نیمه هک دهمی هزاجا هیقف هب، یلوصا یانبم نی یور هک منکیم ضرع
نآ قبط رب دناوتیم، دراد دهاش وادوخ تیوربخ دزن اما، درادن یدهاش چیه فرع رطن هب و تسا یعربت
،دهد اوتف.

کی هب تیاور ود نیب شتیوربخ رطاخ هب نآلا و تسا هدرک راک هقف رد لاس داتشه یسک آلثم
ار عمج نی اچک زا ناشیا هک دیوگیم، دننکیم هضرع ار عمج هک مه یسک ره هب .دنکیم عمج یوحن
؟تسا هداد ماچنا

لاله تیور

هډنر لئاسم نیا دوشیم رطف دیعس دیع یتقو لاس دنچ نیا یلو مدرک ضرع رابدنچ هک روط نامه هب یالتبّا لحم هک یثحب .تسا یمهم بلطم نیا.ما هتفگ راب دنچ هک ار لاله تیور ثحب ،دوشیم نم .تسا فلتنخم ناهذا عومجم .تسا یباسح ضراعت دراوم زا .تسا ضراعت دراوم زا یکی ،دراد یمهم نیا عمچ مه اب یتخیر کی رد نیموصعم شیامرف ینعی ،تسین یضراعت مدیدی ،مدرکی م هاگن هک دنچ اذل .دنتسه ضراعتم اهنیا هک دنا هتفگ مه روهشم و دناهدیوک ار ضراعت خیم اما .دوشیم .تسا هتفر رانک تایاور نیا ،رگیدیچی مه اّدعب .دناهدرک حرط ار یباسح هحیحص تایاور

هقی رط لال تخا

عم هک تسا بجعت مولعلل رحب دیس زا هک دنیوگیم رهاوج بحاص اجنیمه رد مدرک ضرع دیش رد «هتقیرط هماقتسا عم» هک دننادیم ،دنراد سنا رهاوج اب هک ییاه نآ .»[6]**هتقیرط هماقتسا** .تسا انعم هچ هب ناشیا نایب

لال تخا نم کلذو» دنیوگیم و دنتفایم رد ،درب ار اهنآ مسا دوشیمن هک یناسک اب یهاگ رهاوج بحاص و دنتفایم رد اهنآ اب ناشیا .دینیبب ناتدوخ ،مرب یمن مسا نم !دنا یناگرزب .»[7]**هقی رط لال** هک اجنیا رد ناشیا ،تسا یگرزب فرح یلیخ «هتقیرط لال تخا نم» .»هتقیرط لال تخا نم» دنیوگیم لبق لاله ل یؤر» تایاور نیا هب دیس ،تسا بجعت یلیخ دنیوگیم ،دندیسر مولعللرحب دیس هب تایاور نیا هب ارچ ،دراد قیرط تماقتسا هکنیا اب .»هتقیرط هماقتسا عم» ،هدرک لمع «[8]**لاوژلا** نآ یاجک .دنا ضراعم اهنیا دنیوگیم هک هدش روهشم مهف مولطم ،هحیحص تایاور !؟تسا هدرک لمع !؟تسا ضراعم

یارب و منکیم عمچ ار هندیوگ دارم نم تفگ و دنتسین ضراعم اهنیا هک دش نئمطم یسک رگا لاح .دنتسین ضراعم اهنیا اذل .میوگیم نارگیدی

ضرع هک ،میسرب یتاکن هب تسا نکمم اّدعب الاح هتبالا .دنراد ار اهتوافت نیا انبم ود نیا دوشیم صخشتم رتشیب راک توافت دنکیم تفرشیپ ثحب یتقو ،بخ هک ؛ماهدرکن

هک تسا نیا رس تبحص ،میریگب داریا خیش هب میهواوخب هک تسین نیا رب مه ام یناب هتبالا دوصقم میوگب هکنیا اّلاو دشاب هتشاد یرتهب دیاوف ام یارب اّدعب ات میرب ولج روطهچ ار لوصا دوصقم رگا ،اهتنم ؛درادن مه یلکشیم چیه و تسا ام رس یالاب وا فرح و خیش دوصقم ،هډوب نیا خیش هک دوش یقلت وحن نیا هب خیش ترابع هک دشاب رارق رگا اما ؛بوخ رایسب ،هډوب نیا ریغ خیش رگا .تسین یفرع امش عمچ نیا هک میوگب ناشیا هب ررکم هقف رد خیش مهفن درگاش نم لثم و ددرک یقلت دب دیوگیم امش .میریگب ار نآ یولج دیاب بخ ،تسا نیا خیش مالک زا ام یقلت زا ام روصت رگا .میریگب ار طلغ رّوصت یولج اّلعف ام ،بخ رایسب ،تسا هډوبن نیا خیش روظنم روصت ،دشاب تیعونمم رب لصا هک روصت نیا هک دوش صخشتم دیاب ،تسا طلغ خیش شیامرف عمچ فرع دوخ هک ییاج طقف ینعی «نکما امهم عمچلا» دناهتفگ هکنیا نینچمه و ؛تسین تسرد لصا اجنیا رد دیتفگ هک ار دنکیم عمچ فرع دوخ هک ییاج دوش هتفگ ناشیا هب رگا و ،دنکیم ،تسین تسرد رّوصت نیا ،بخ .تسین یضراعت اّلصا عقاو رد ،هلب دیوگیم ناشیا ،تسین رّیحت ،دنکیم قرف اهنهذ ،دیآیم دوز فرع یارب رّیحت ،تسه ضراعت هکلب ،درک راتفر لکش نیا هب دیابن ،تسا مولعم اهنیا ،دوشیم یفخم نئارق و بللطم ،دراد یوق و فیعض اهنهذ

هديرمش تابرقلا برقزا بيذهت لثم يباتك شراگن ،بيذهت ي همدم رد هك تسا يلاح رد نيا [1]
:تسا ه دش

و قحلا دقتعي ناك يولعلل ينوراهلا نيسحلا ابا نأ ركذي هللا هديأ هللا دبعا ابا انخي ش تعمس
هريغب ناد و بهذملا كرت و ثيداحلا فالتخا يف رمالا هيلع سبتلا امل اهنع عجر فامالاب نيدي
بهذملا دقتعا و قريصب ريغ يلع هيف لخد هئا يلع لدي اذه و اهيف يناعملا هوجو هل نيبت يمل امل
اذا هئا ركذ و لوصألا نم قلدألاب تبت ام كرت بجوي ال عورفلا يف فالتخال نأل ديلقتلا ههج نم
ةفلتخملا رابخألا ليوات يلع يوتحي باتك حرشب لاغتशल اف ةلمجلا هذ يلع رمالا ناك
هللا يلا تابرقلا برقأ نم و نيديلا يف تامهملا مطعأ نم ةيفانتملا ثيداحلا و
قيقتحت (ماكألا بيذهت) **ملعللا يف ضيرلا و يديت بمجلل عفنلا ةرثك نم هيف امل يلاعات**
(۳-۲ ص ؛ ۱ ج ؛ (ناسرخ

تسا هديرك ارب باتك شراگن هبللاطم ناشيا زا هك يرصاعم و تسود تساوخر د هب خساپ رد دوخ هاگ نأ
ةرثك و نيديلا يف ةعفنملا مطع نم هيف تيأر امل باتكلا اذه لمع يلا تدصقف: دنيامرف يم
بيذهت)يلاعات هللا هديأ قيديصل اذه قح ءاضق بوجو نم هيللا مضنا ام عم **ةعيرشلا يف ةدئافلا**
(۴ ص ؛ ۱ ج ؛ (ناسرخ قيقتحت) ماكألا

يارب ناشيا هك تسا نيا خيش لمع دروم رد يراضنا خيش و ينابهب ديو لاثما يناگرزب هيحوت
:هعيشلا نم ناك نم ضعب دادترا زا تسا ترابع نأ و تسا هتشاد رذع هيور نيا

نم ناك نم ضعب دادترا وه و ،هب رذتعا رذعل هثدحأ هئا الا ،كلذ ثدحأ نإ و هللا همحر «خيшла» و
مزلي امنإ ضقاننلا نأب هدر فمالسلا مهيلع مهتاملك ني ب ضقاننلا نم معز ام ههج نم ،**ةعيرشلا**
تبهذ و ،فانت امهريهاظ ني ب راص امل تيقيب ول نئارق ناك هئا لمحتحي و ،هيحوتلا لمحتحي مل اذا
عمج لك لعجي مل و ،نكمأ امهم دهاوشلاب نايتالا و ،عمجلاب عرشف ،ثداوحلا ببسب نئارقلا
سيل «اذك لمحتحي» درجم و ،اذك لمحتحي و اذك لمحتحي :ابلاغ لوقي اذل و ،هل ابهذم هب يتفم هبكترا
همحر «خيшла» يوتف نأ ضعب يعدا نإ و هاوتف هئا رهظي عضاوملا ضعب يف معن .لمأت ال ب يوتف
(۲۳۴ ص ؛ ةيرئاحلا دئاوللا) .رابخألا يباتك نم رهطي ال هللا

مولعم و ،«بيذهتلا» لوأ يف هب رذتعا رذعل هيلع هللا ةمحر خيشلا عمجلل ةقيرط كللس نم لوأ و
ةعيرشلا ماكألا سيسيأت يف اردع ريصي ال هئا.

-هدامتعا ف ،حجرملا لباقم يف هيحوتلا بكتري مئالوا حجرملا يلع ينبي -اضيأ -خيшла نأ عم
؛رهياط اضيأ هتقيرط و «راضبتسال» لوأ يف كلذب حرص و ،هيلع هلمع ءانب و حجرملا يلع -اضيأ
يلع هجوي و نالف هاور امأ و :لوقي و ضراعملاب يتأي مئالوا عرتملا تاحجرملاب اثيدح لعجي هئا
(۴۵۱ ص ؛ نتم ؛ ةيلوصلالا لئاسرلا) .بالاغلا يف هلغش اذه ،ةج هلجع ام يلا عجري هجو

و هرخيшла هب رذتعا رذعل هنسحب لوقلا دعب يلا لب هباتكرا يف ريض ال [يعربت عمجلالوالا و
لضافلا هتقيرط نع لقن امك حجارلا يلع هلمع ءانب نا و يعربتلا عمجلل اذه هئانب نا ظلا
اذه و هركذا م رها يلا هيحوتلا بكتري مئالوا حجرملا يلع ينبي هرخيшла نا لاق و اقباس روكدمل
دعاوللا) عربتلا باب نم هئا ظلا نكل و دبعتلا باب نم عي مجلل هباتكرا نوكي نا لمحتحي ناك نا و
(۳۷۸ ص ؛ ۲ ج ؛ ةعيرشلا

الماك بلطم ،در مدع ماقم رد عمج و اتفا ماقم رد عمج ني ب كيكتفت لصا هك تشاد هجوت دياب
،دنا هديرك ديكات نأ هب يناگرزب نيا هك تسا يتسررد

يم و دننك يم هراشا هقف ياضف رد عمج دنلب هاگياج هب ءادتبا هيرئاحلا دئاوللا رد ناشيا
:دنيامرف

مدع ىلع ىنب ول ثيحب، ؤلدال ني ب عمجلال نم لصح ةعّيشلا هقف نم اريثكّ نأ عم، اذه ؤتبلا ةعّيشلا هقف هقفلا نكي مل عمجلال.

دنداردپ ىم عمج هون ود كىكفت هب هاگ نآ

و، لمعلا و ىوتفلا ماقم يف مرحي لب، بجي ال هنم اريثك و، اعرض بجي عمجلال نم اريثكّ نأ رهظف «خيشلال» هب رذتعا يّدل ردعلا ماقم يف هب سآب ال ناك نإ

(.ىلعات ؤلل دنع رذع و، ؤّيعرش ؤّجح ىلإ ةدنتسم ىوتفلا لعج و، نيماقملا ني ب قرفلا نم دب الف (٢٣٥ ص، ةيرئاحلا دئاولفلا)

دىامرف ىم ددعتم دراوم رد دوخ زىن ىراصنا خىش

(18٦ ص، ج1؛ (ىراصنالال خيشلل) ةالصلا باتك) حرطلال مدع و **عمجلال ماقم يف نسح** هدعب ىلع وه و بساكملا باتك) **عمجلال ماقم يف هب سآب ال** و، هفصن وأ رشعلا يواسن ةوسك ىلع لمح دقف لماحم ىلع هلمحب: هنع بجأ دقف، يئانثلا امأ و (٣٠٠ ص، ج5؛ (ةثيدحلا - ط، يراصنالال خيشلل) يف للخال ماكحأ) ةميطعلا ةرهشلل اهتفلأخل مل، اهرهاو طب لمعلا زواج مدع دنع اه سآب ال ةديعب (٦٠ ص؛ ةالصلا)

تسا ىلىلحت، تارضح تارابع نىب ضقانت عفر ماقم ردّاف رص خىش بانج ىعربت عمج لىلحت امأ تىعقاو زا رود.

ىم شالت و منك عمج تاىاور نىب هك منك ىم شالت نم هك دنك ىم حىرصت دوخ، هفئاطلا خىش ثيداحال ضعب لىوأت نم تنكمت امهم و: مرواىب ثيداحا زا دهاش ما هدرک هك ىياه عمج يارب هك منك **هيلع ثيدحلا لوأتا ام ىنعم يف يورا نأ دهتجا** و هادعتا ال يئاف اهدانسا يف نعطا نأ ريغ نم **وايتفلا ىلع الاماع نوكتا ىتح** هاوحف وأ هحيرص نم امأ **ىنعملا لكلد نمضتي رخآ اثيدح** يرجأ و ثيداحالاب كسمتلاب سنؤي امم هنكل انيلع بجي ال امم اذه ناك نإ و **رثالاب لىوأتلا** (هيف رطن نمم دحأ ىلع هجولا سبتلي ال احاضي احصوا و باتكلا رخآ ىلإ هذە يتداع ىلع (٣-٤ ص؛ ج1؛ (ناسرخ قيقحت) ماكحألا بيذهت)

امل باتكلا اذه لمع ىلإ تدصقف: دناد ىم تعىرش يارب هميطع عفانم ياراد ار دوخ فىلات همادا رد و ماكحألا بيذهت) **ةعيرشلا يف ةدئافلا ةرثك و نيذلا يف ةعفنملا مطع** نم هيف تيأر (٤ ص؛ ج١؛ (ناسرخ قيقحت)

درد رب رد ىهقف هميطع هئاف، لمحم كى نداد ناشن و رابخا ضقانت عفر يارب شالت اىآ

هب. دوش ىم هتفرگ ىعربت عمج رب هك ىتالاكشا زا ىراىسب رب تسا ىخساپ ناىب نىا [2] هس، دندريگ ىم عمجلال هدعاق رب ىناهبهب دىحو موحرم هك ىا هناگ ٥ تالاكشا هلمج زا هنومن ناوئع: دراد صاصتخا هلئسم نىمه هب دروم

نم مالسلا مهيلع مهنع درو ام ىلإ افاضم؟ هلعلفل زوجملا ام و، نيخمثلاب لوق لىوأتلا نإ: ةيئانثلا ملعي ال امب لوقلا نع يهنلا

رابخالأ و تاىآلا يف درو هنأ عم، عمجلال ىضتقمب ىتفي فيكهناف، ىوتفلا بسحب: ةثلاثلا ةلماكل تاديدهتلا و ةغلابل تافيوختلا رثك دق و، عراشلا نم تبت ام ريغب ىوتفلا نم عنملا ىلع ىنعملا اذه ىلع

لماعی و تادابعلال بكتري رذع ی أب و ؟عمجلال یضتقم راتخي فيكه نإف ،لمعلال بسحب :ةعبارلا ؛ ةیلوصلال لئاسرلا .)كلذ ریغ یلإ .. ؟لتقي و برضي و لاومأل ذخأي و جورفلا حكني و تالماعملال (٤٥٢ص ؛ نتم

و یهقف میقتسم ی هدافتسا لابند هب اه عمج نی رد ام .تسا هدمآ نتم رد هک تسا نامه خساپ زا رظنلای ضغ عم تسا یعمج نی نچ زواج ای تمرح دروم رد نخس.میئتسین عراش هب یمکح دانسا .تیجح ی هلئسم

زا دعب ،هفیرشلال دعاوقلال باتک بحاص (١٢٨٠ یافوتم و یراصنا خیش رصاعم یاملع زا)یقْلَپاج موحرم :دیامرف یم یعربت عمج دروم رد یطرش و یدبعت ،یعربت مسق هس هب هلدا نیب عمج میسقت

هیلل حوچرملال عجر ی نکل و حجارلال یلع لمعلال نا ینعمب یعربت اما ماسقا ةثلث یلع عمجلال نا ملعلا ینعمب یدبعت وادرلال یلع **ءارتجالال مدعل هنسجل لب بجاو و مزال عاجرالال اذه نا باب نم ال** لجال عمجلال سیل و هب الومعم عمجلال لصاح نکی مل نا و ةلقتسملا تابجاولا نم بجاو عمجلال اذه نا **ریض ال لوالا** و هب ینعم عمجلال لصاح لعلجی و لمعلال لجال عمجلال کلذ نا ینعمب یطرش و لمعلال اذه یلع هؤانب نا طلال و هرخیشلال هب رذتعا رذعل **هنسحب لوقلال دعبي ال لب هباکترا یف** نا لاق و اقباس روکذملال لضافلال هتقی رط نع لقن امک حجارلال یلع هلمع ءانب نا و یعربتال عمجلال نا لمتح ی ناک نا و اذه و هرکذ ام رخا یلا هیجوتلال بکتري مث الو حجرملال یلع ینبی هرخیشلال یلع لیلد ال ةلمجلالاب و عربتال باب نم هنا طلال نکل و دبعتال باب نم عیملال هباکترا نوکی (٣٧٨ص ؛ ٢ج ؛ ةفیرشلال دعاوقلال)ةیطرشلال لجال ال و دبعتال باب نم ال عمجلال موزل

تسا لقن رد تناماطف یارب افرض ،داتسا ینتورف و عضاوت زا یکاح تارابع نا یب [3]

سرد هسلج رد رضاح ناتسود زا یکی لاکشا [4]

دروم رد درسلا موحن مرتحم فلوم .دزی گرزب یاملع زا ینورزاک دمحم یلع دیس ازرم هللا تیآ [5] اب و نیرت لضاف و نیرتدنمشناد هلظ ماد ینورزاک دمحم یلع دیس یاقآ بانج:«دسیون یم ناشی زا لقن هب)»دوب دنمشناد و لداع یناگرزاب دمحم دیس موحرم شرذپ و دشاب یم دزی دارفا نیرتاوقت (تأیه تیاس)

:دنایامرف یم لاوزلا لبقلاله هیورثحب رد [6]

هذه یلإ نوکرلال هناسل و هقفلال دعاوقب فراعلال هیقفلاب قیل ی ال هنا هلك كلذ نم كل ناب دق و **أُولْمُكْتَل**» هلوقل كلذ عم ةقفاولملا و ،اهراتوت یعدا یتلل صوصنلا كلت نع ضارعالا و ،صوصنلا و ،صوصنلا ضعب هیلإ راشأ ام یلع تارامالا هذه وحن مایق عم اهنم نیثالثال ةدارا یلع ءانب **«ةَّیْغُلا** و یكحملال عامجال و لصألل و ،رخأ ضعب هیلإ راشأ امك **«لَّیْلِلَا یَلَامَیِّصُلا اوُمَتَا»** : یلعات هلوقل ذئنیح فالخلال رصحناف ... كلذ رابتعا نم تایرسانلا یف (هللا همحر) یضترملا نع امف ،اهریغ :خسنلا ضعب یف[فالخا هأشنم نا الإ ،نیرخأتملا یرخأتم نم ةعامج هیلإ لام معن ،تفرع نم یف ةمعالال ةریخ قافاتالاب ئارغ نم نکل ،ةقی رطلال [حیحصلا هنا رهاطلا و هقی رطلال لالخال 16ج ،مالسإللا عئارش حرش یف مالکلال رهواج)هقی رط ةماقتسا عم هحباصم یف هل یئابطابطلال (٣٧٣-٣٧٤ص)

٦٣ ص ، 32ج ،مالسإللا عئارش حرش یف مالکلال رهواج :هنومن ناوئع هب [7]

رد «دندرک ریبع ت هقیرط لالتخا هب ره اوج بحاص هک یدراوم» هحفص هب ىلىصفت هعجارم ىارب
دىىامرف هعجارم هىکدف تىاس.

لبق لالهلا اوأر اذإ :لاق ع هللا دب ع يباأ نع دامح نع ري مع يباأ نبا نع هي باأ نع ميهاربإ نب يلع [8]
(ط - يفاكلا).ةلبقتسملا هتليلل وه لاوللا دب هوأر اذإ و ةيضاملا هتليلل وه لاوللا
(٧٨ص ؛ ٤ج ؛)ةيمالسإلا

نسحلا نع تلصللا نب هللا دب بلاط يباأ نع رفعج يباأ نع هللا دب نب دعس -هاور يذلا و -[8]
لالهلا يئر اذإ ع هللا دب وبأ لاق الاق ريكب نب هللا دب و ةرارز نب دب ع نع لاضف نب يلع نب
ماكألا بيذهت).ناضمر رهش نم مويلا كلذف لاوللا دب يئر اذإ و لاوش نم مويلا كلذف لاوللا لب
(١٧٦ص ؛ ٤ج ؛)ناسرخ قيقحت

.تسا ىسررب و ناىب لاح رد ،١٤٠٠ لاس هقف تاسلج رد لىصفت هب لاوللا لبق لاله تىور شح بم